

ГЕНЕРАЦИЈА ПЕТНАЕСТ

Хвале вредна је замисао да се на једином месту, у часопису „Повеља“, поразговара о послератном краљевачком песништву. Тај део актуелне поезије у Србији, стицајем свакаквих околности, остаје повремено у самоизолацији. Једином су кривци сами аутори, други пут укупна небрига за литературу (која се најпре обруши на тзв. провинцију), а буде и тако да се непредузимаљивост „удружи“ са рђавим временима. У овом смислу, лако би се могло доказати да се од средине шездесетих година па све до средине седамдесетих доста и лепо говорило о краљевачком књижевном кругу. Затим је, уз случајне гласове, владао мук све тамо до 1980. године... да би се после тога стање још једном поправило. Опет се показало да неоспорне чињенице не може уклонити никаква зловоља нити равнодушност.

Из онога што смо досад прочитали у „Повељи“ о краљевачком песништву лако се даде уочити да би се, према грубој подели, могло говорити о три генерације: песици који су се огласили већ 1945. године, затим повећа група аутора из шездесетих година и, најзад, нови нараштај или, како читамо у часопису, песници осамдесетих. Ова подела, у суштини, задовољава. Евентуално упорније набрајање имена и периода, поготову имена, не би много помогло. Показало би се да се тако преферирају и минорни аутори.

Добро је учинио Душан Балан, који осветљава први период послератног краљевачког песништва, што се определио једино за стваралаштво Миодрага Сукијасовића и Казимира Висковића. Аутор текстова о следеће две генерације: песници шесте и седме деценије, односно осамдесетих, Мома Димић највероватније да није имао понајбољи увид. А може бити и да су му такви афинитети? Било-како било, учињене су неколике неправде — од заобилажења неколицине имена, појединих оцена, нетачних био-библиографских података, до неколико произвољности хронолошко-вредносне природе. У средњој генерацији, на пример, Димић уопште не помисе песнике Радисава Дису Милошевића, Драг ољуба Миловановића Стијала, Слободана Влајића и Стевана Ђаковића, а упорно се залаже за Милана Ђокића који је сликар и аутор једног избора песама у „Повељи“ бр. 2 из 1984. године. По томе критеријуму и у околностима да смо Ђокићеве стихове виђали, више случајно, на још неколико других места, у овај избор могли би се уврстити: Пејшар Петрић, Душан

Вуковић, Зоран Ђорђевић, Предрај Ајвић, Момчило Анџоновић, Мирослав Симеуновић, Мирослав Качаревић, Наташа Марић и још неки други, рачунајући наравно и Милошевића, Миловановића, Влајића и Ђаковића. Но, ствари се могу и друкчије посматрати: песник има књигу-двe-три, уврштен је у понеки зборник, објављивао на више страна, остварио одређен континуитет и репутацију, апсолвирао фазу литерарне ипсмености, итд. У том случају, избор имена претпоставља сву строгост и онда би било природније да се сачека са Ђокићем и друговима. Неко од њих очекиваће још порадити за себе и ствар поезије, можда ће пристићи и те очекиване књиге, па ће бити прилике за друкчије рекапитулације и ново вредновање. Дотле, пак, морамо имати више слуша за поезију четворице пређутаних песника (Милошевић, Миловановић, Влајић и Ђаковић).

У ономе што је групни портрет краљевачких песника осамдесетих, Мама Димић превидео је можда најзначајније име. С правом је говорио о *Верославу Стефановићу, Драјану Б. Ђоковићу, Ивану Рајовићу и Милошу Милишићу*. (Друга је ствар *шта је и како* говорио!). Али је за ову прилику недопустиво пређуткивање песника *Рајице Драјићеве* (збирка „Ево моје главе“, Нови Сад 1984). Према ономе што се зна, Драгићеве је, уз Ђоковића, тренутно најуходаније песничко име у млађој краљевачкој поезији. И та се чињеница намеће као прворазредна за сваки озбиљнији разговор на ову тему.

Међу замеркама које нису занемарљиве, треба рећи да је Димић направио малу хронолошко-биографску збрку. Песници се могу поређати било тако да се прати појављивање њихових књига или појединих песама, било тако што ће се водити рачуна о годинама рођења. Димић није поштовао ниједан од ова два критеријума. Средњи период, на пример, отвара се песником *Драјаном Илићем*, закључује песником *Љубишом Мишићем*. Они нису најстарији и најмлађи. Исто тако, у ту поделу се не би „уклопиле“ њихове књиге. Штавише, хронолошки гледано, Илићева књига је последња у низу од готово тридесетак збирки краљевачких аутора! Ако би се, међутим, узимало у обзир кад се ко појављује у књижевности: Илић и Мрвош 1957. године, Радисав Милошевић одмах затим, поново не би било у реду са Димићевом „личном картом“ краљевачке поезије. (Овај аутор моју маленкост учинио је старијом две године: нисам рођен 1937, а моју песму коју је понудио у избору, „Одлазак Душана Коцића“, цензуришао је избацивши последње две строфе и важну напомену за разумевање тих стихова!?)

Елем, истине ради, периодизација друге и треће послератне генерације краљевачког песничког круга била би оваква:

1. *Петар Вулић* (1936), књига песама „Нафоре“, 1968, почео објављивати 1964. године.

2. *Стеван Ђаковић* (1936), збирка „Вук Камени“, 1979.

3. *Радисав Дуса Милошевић* (1937), збирка „Песме“ (?), књига намењена деци, и „Жута јутра“, 1968. Објављује отада и Вулић.

4. *Драјан Илић* (1937—1980), збирка „Оруђе сна“, 1985, на пету годишњицу смрти. Објављује од 1957.

5. *Драј ољуб Миловановић Сјале* (1938), збирка „Тејдира“, 1971.

6. *Слободан Влајић* (1939), збирка „Ложач ружа“, 1975. И овај и претходни аутор објављују од средине шездесетих година.

7. *Бојдан Мрвош* (1939), збирка књига песама: „Сви моји људи“,

1976, „Песма нешто ради“, 1980, „Смрт у кући“, 1983, „Момак и по“, 1985. Објављује од 1957. године.

8. *Љубиша Мишић* (1948), књиге песама: „Догођени су сви животи“, 1975, „Псеће песме“, исте године, „Песме после смрти“, 1981, „Вињага и све друго“, 1982, „Дрво без сенке“, 1983, и „Иза небеса и зима“, 1984. Објављује од 1967. године.

9. *Миломир Крајковић* (1949), књиге песама: „Толико сам мртав“, 1971, и „Писак“, 1985. Објављује од средине шездесетих.

10. *Драгиња Урошевић* (1949), књиге песама: „Згласје“, 1972, „Велика дневна музика“, 1976, и „Чежња под тамним боровима“, 1978. године. Објављује од средине шездесетих.

11. *Верослав Стефановић* (1951), збирка песама „Раствор жртве“, 1980. Објављује од 1971. године.

12. *Драган Б. Ђоковић* (1954), збирка „Новији завет“, 1982. Објављује од пре 1980. године.

13. *Иван Рајковић* (1956), збирка „Пси ће владати светом“, 1982. Објављује од почетка ове деценије.

14. *Рајица Драгићевих* (1956), збирка „Ево моје главе“, 1984. Објављује од почетка деценије.

15. *Милош Милишић* (1958), збирка „Восак/Поморанце“, 1984. Објављује од 1980. године.

Тек након ових петнаест имена, овај најупорнији истраживач одлучио би се за још нека, за ауторе који, већ како то бива, чине континуитет и заокруженост песничтва у Краљеву последње три деценије. Из средњег периода то су: *Петар Петрић*, *Милан Ђокић*, *Душан Вуковић*, *Мирослав Симеуновић*, *Мирослав Качаревић*, *Најша Марић* и *Живан Сеизовић*. Из најновијег периода, пре осталих „сапутника“, треба се присетити *Радејша Рибничкој* (Радисава Вучетића) и *Зорана Весковића Печеношкој*, при чему наравно морамо рачунати и на најновији нараштај.

Постоје, уз све речено, још три песника који се на изванредан начин везују за Краљево. Сва тројица су овде рођена: *Љубиша Ђидић* (1937), *Милушин Петровић* (1941) и *Небојша Васовић* (1953). Они, међутим, немају никакве контакте са Краљевом и више их помињемо као куриозитет, при чему није споредна ствар да још неколико имена са оног списка петнаесторо не живе и не раде у овом граду (Урошевић, Краговић, Мрвош, Ваковић, Влајић Драгићевих).

Сада би се анализи могле подврћи и поједине оцене из два текста Моме Димића о краљевачком песничком кругу. Испоставило би се да је с највише мара говорио о Драгану Илићу, Љубиши Мишићу и Верославу Стефановићу. Ове ауторе Димић, очигледно, преферира. Драгана Б. Ђоковића уважава. Са Миланом Ђокићем је пристрасан, претерује: „М. Ђокић домаша снагу речи којима је проговорила још 'несн стара'“. Опрезан је у приступу поезији неколицине: Д. Урошевић, П. Вулић, Б. Мрвош и И. Рајковић. Не допада му се одвише новја поезија М. Краговића, док је према М. Милишићу педагошки настројен („Још сасвим неизбрушеног дара“). У целини узев, такав третман је ово песничтво (ипак, ипак!) оштетио. Све је испало некако блеђе, сувље и праволинијско. А тако није у стварности. И избор песама је проблематичан: не бисмо се смели заклети да су по Димићу увршене најбоље или бар карактеристичне песме појединих аутора. (Да и не говоримо о стиховима заобиђених песника!) Има и других мањкавости, али нећемо више о томе.

Истраживање „Орфеј са Ибра“ или Краљевачки песнички круг, уз све слабости и помањкање комплетнијих информација, показује се добродошлим. Скренута је пажња на стваралаштво које је неутуђиви корпус српске поезије; довољно је оригинално и занимљиво да о њему вреди говорити и писати. Од тих тридесетак књига песама, више од трећине су изнад текућег просека, док су поједине од оних најбољих збирки — и вредније од такве продукције. Има овде и антологијских песама и свега другог због чега вреди упуштати се у проучавање.

Моми Димићу, у најбољим страницама његова два есеја, дугујемо захвалност за лепу радозналост, за више надахнутих пасажа. (Сетимо се само редова о једној фотографији из заоставштине Драгана Илића). Добар је знак и његова приврженост одређеним ауторима и одређеном типу поезије: то је модел који кореспондира са Димићевом прозом, и због ове везе не би требало да има било каквих замерки. Следећим истраживачима биће кудикамо лакше. Имаће од чега да пођу.

А да би слика песничког тренутка у Краљеви била што потпунија, покушали смо још један избор стихова. Он се разликује од Димићевог, допуњава га дакле, и треба да илуструје понешто од овога што смо овде исписали.

* * *

Петар ВУЛИЋ

БЕЗ НАСЛОВА

И нека зла тмина уз плећа ми се пење
Између очију златни пејсаж се размешта
О шумо, одељку моје главе коју већ немам
Ко то залута у мене, ко крик тај разноси
По друмовима где сва браћа несташе дивно

Стојим безнадаи у пределима од перја
Измешан са смислом постојања звука
Полазим траворавно у брисање трпње
Да цепам историју плодности и вина
Па да саломим све светлости
И да оставим само зелено

Колико има гордости у одрцању боје листу
Зна само мученик који упозна дивљачи сласт
Не прекидајте ми дијалог с јаловицама
То апсурд с њима побеђујем и цркве градим
Уместо вешала идеју у ледини побадам
Па се слатко смејем међ горким стубовима

Шумо ниси више део моје главе
Од овог трена глава је моја део твој
О главо компоиненто дубрава у којима вечно заспах
Битка између нас решиће се у корист говеда
И ја и ти наставићемо путовања кобно
Усамљени и црни, само са надом о срећи ораха.

(„Нафоре“ II)

Стеван БАКОВИЋ

СОНЕТ БРОЈ ТРИ

Како да превазиђемо себе и да небу подвалнимо
Како да болест лишћа изједначимо са својим гробом?
Иије се светлост угасила зато што је упорно молимо
Да нам остатак дана после смрти буде дељив сам са собом.

За кога ће бити овде кад се пут изгуби иза кривине
Кад све што је од крви у срцу као ватра изгори
А последњи пламен у набујалом мраку као звезда сине
И ништа се не покрене, ништа не задрхти и нико не проговори.

Зато што и немири понекад из чиста мира настају
Пуцаћемо забаве ради у камење и дрвеће покрај друма
И као увек различак и јоргован браћемо у мају.

Није лако остати усправан ко бор до краја, јер буна
Ово је због даљина, вода и река што се у нас слила.
Ми добро знамо да је пролазност из страха вечност измислила.

(„Вук Камени“)

Радисав ДИСА МИЛОШЕВИЋ

БЕЗ НАСЛОВА

Како да прилагодим речи да у песми птица ми не бунца
Речи тишине које опевају цвет и море
Како превазићи сва та чула чије метафоре
Бесмислом зраче у топлој кори сунца

Ја сам захвалан ватри (Сунце је можда око песника)
И знам да је свако порицање борба са самим собом
Ветар се тад из мирне самоће огледа тескобом
Ја сам црн од крви, пијане крви бика.

ПТИЦА ФЕНИКС

Само она уме ватру покорно да моли
Пред реком је прашумски бог туге и немоћи
Ван додира ветра је узалудан звук до појаве ноћи
Мртва смирена ко дан и хлеб ме боли

Из моје главе излети пре мога крика
Она је мотив за једну љубав, зов крви у пределу шума
Она је пожар и побуна мог ума:
У трагању света игра се песника.

(„Жуџа јуџра“)

Драган ИЛИЋ

ВЕЧИИ ОКТОБАР

Као напуштени осмех то дрво изнад чела
Спаваш у сјају ноћи у киши у последњој сузи лета
У зрну што умнре и у плаветнило те врати...
И опет у лист претвара октобар твоје око
Горки заточнице трава и злокобне белине цвета.

Можда она још чека док долазиш са алгама
Са нежношћу са тајним оком без жене
Док као рањена реч пролазиш кроз њене усне
И постајеш стваран као мала звезда нит
У пределима ветра у пределима твоје крви

Знаш: та птица није иста птица
Између два лепета ухваћена у твојој мисли
Видиш: на свом месту је гнездо а птице нема
Сањаш: у луде мостове те претвара вода
И јесења стабла чувају твој поглед
Твој одлазак, и долазак у белом камену

И опет у лист претвара октобар твоје око
И руже се отварају на твом камену од биља
И два жедна корена на твојим прстима се срећу
И твоја отиче река и не враћа се више

Твој сан бескрајан као дан твоје смрти.
Доста је пепела у теби за хиљаду некропола
И много вечности за један тренутак света.

Ко окруњени цвет твоја рука у недрма Земље
Последња твоја песма.
(1974)

ОПРОШТАЈ СА ДРАГАНОМ ИЛИЋЕМ

Опростићу се сада с тобом као са ватром,
Ти што си настанио сунце у моме оку.
Твоје завештање јутро је што вечно израста

настањено у смрти. О пробудићу те
испод горких жила и рећи да си умро
опеван од ластва, опеван од ластва.

— 2 —

Растаћу се сада последњи пут с тобом с ватром.
И неће више бити звезде што на том челу сања небо,
већ чудне моћи да те њише у споју земље и воде.
Месечина ће сићи да би ти око процвало у висине,
Драгане Илићу, мој старачки ходу, мој ратнички сине.

Ти што си живот носно међу прстима као прах,
што бескрајно дуго јутро хоћеш да поклониш тишини,
ти што си сам са собом из звезданих крчага гасио жеђ,
мртав си већ као морнарски ветар у крошњи земаљског дана.
Нећу се молити да траје твој сан од пепела и глине,
Драгане Илићу, мој старачки ходу, мој ратнички сине.

Заједно смо пожаре туге претварали у пешчана сунца.
С тобом сам на раскршћу сазвежђа последњи пут целивао дан.
Отишао си кроз маслиново небо рођено у тишини,
са гласом који памти да се ноћ претворила у гитару.

Опустио сам се с тобом распетим о космичка жала.
Оставио си своју сен у бљеску посмртне ватре,
и маховини: да плавн бол клија на северној стени.
Преко заустављеног вечно си пао као гробни камен.
Ветар је твој прах замео у срце девојке која воли.
Туђ си бакарном сунцу и гласовима птица;
близак залуталој звезди што је сишла да те потражи.
Опевао си простор који ти даде бескрајне тајне,
и песму ласте одбегле из неба знао си као висину.
Запевај још једну песму о зори што је удишеш
са Мијом и Буланжеом, запевај последњи пут у харфи врзине,
Драгане Илићу, мој старачки ходу, мој ратнички сине.

(„Оруђе сна“

Драгољуб МИЛОВАНОВИЋ СТАЛЕ

ИЗЈАВА

Ти си лепа као занос пре июљупца
И чело ти је плаво као чеду што сања купине.
Ти си храм
У којем моје усне није осиромашило сећање

И жар

У којем се моје грло не суши од жеђи.

Ти си слика у зеленој тами

И страх мој јер не мрзиш.

Ти си жена с цветом и обликом

И занос ми је румен

од твојих топлих груди.

Ти си моја невенчана жена

Што све моје несанице брине

И стаза моја од љубави до љубави.

Ти сањаш песму и флауту зелену

И звезде да браниш се од судбине.

Али тебе не познају!

И твоју косу нису китили митровцима.

Ти си лепа као занос пре пољупца

И чело ти је плаво као детету што сања.

(„Тегира“)

Слободан ВЛАЈИЋ

ВАСИОНСКИ БРОД

Како је то дивно: бити па не бити
Отворених уста из Космоса пити

Дозивати чарн бескраја и таме
И светлошћу мозга сјати пут осаме

Како је то дивно бити жив — па стати
И јек звона тихог пред смрт нацртати

Ал како је горко кад кроз понор тоне
Васионски брод без Васионе

То се ковчег мој после зла и блата
Спушта кроз суморна неземаљска врата
Створена од таме и пакленог злата.

ЗИМСКА НОЋ

Лавеж паса чини ноћ још црњом
Снег још мирнији што кроз свест ми веје
Лавеж паса чини да ми дух под прњом
Изиђе у тмину — да се с псима греје.

(„Ложач ружа“)

Богдан МРВОШ

MY FAIR LADY

Имала је глас узбудљиве жене
сасвим обично тело
две-три ведре успомене
и чини ми се паметно чело

Умела је да буде топла и мека
у другоме своју ватру да воли
затим да спокојно чека
и зими да се разболи

Између лета и њене коже
нестале су многе очи
Јесени се деле и множе
и заувек крчаг срца точи

Била је најбољи друм и вода
(Сви дођу увек себе ради!)
Била је као слобода
и као три робијашке глади

Била је, и нема је више
(„Сви моји људи“)

КРАЈПУТАШИ У СРБИЈИ

Зауставио се крај друма:
да те сви виде
и да се свега сете
Плава туга лебди између камена и ума
Путници намерници (као кривци)
нечега се стиде

Ти и нисн мртва
Већ
те случај одвојио
од твог људског тела
у зеленој трви ти си опомена
И непрестано кружиш
од села до села

2

То окери густе
Модре и румене боје (којих и нема више)

Сва та мрка слова
што се тихо топе од сунца и кише:
Све је то знамење
старинског ратника
И понос и туга недељиви су
од твог људског лика

Гле: села се множе
и одасвуд буја трава
Тебе регрутују у војску заборав

(„Песма нешто ради“)

ПУТ ПОД НОГЕ

Када годе кренем из А.
узбуђења и пуни живот
чекају ме у Ка или Бе.

Увек се радо на пут спремам

Унапред се расподелим
по свим нарочитим местима.

И онда моја уобразиља
прикупља људе и догађаје
увек тако

да нико не буде озлеђен.

(Искључиви власник призора.

Осећам се као слободни антички грађанин:
запитан, добродушан
и помало неуништив)

Када у Ка или Бе
присетим се напуштеног А,
поверујем да је тамо остала
боља половина свега.
И онда бих опет
пут под ноге.

Нисам проверавао (а вредело би!)
шта то имају места
у којима мене нема:
шта недостаје овде и сада.

Љубиша МИШИЋ

ХОР СЛЕПАЦА

Као свеће запаљене у подне у цркви
бивамо господине бивамо

а прете нам поља гладна сејача
од звезде до звезде од камена до камен

господине док воде могу да ожедне

господине док смо мали мали
док су зоре најлепша гробља
док у псету почивају наши преци
док светом падају звезде

господине

(„Псеће песме“)

ЖЕНА У ПРОЛЕЋЕ

Моја лира то су моји живци то је моја нервоза
то је пуцање моје крви у трњине и глогове
то је прскање светлости на кожи козе то је мозак
јутра у мојој глави подељеној на сугласнике и слокове

то је једна сива лудница у природи на излету
то је један бео окречен затвор пун на слободи
то је један далек мистичаи свет у овоме свету
то је слобода што једино саму себе не може да ослободи

То је ноћ преспавана у болничкој мртвачници
то је жена у пролеће са косом пуном гуштера
то су душе птица у етру то је детињство у самоубици
Моја лира то сам ја и продавница мермера

(„Песме после смрти“)

ПЕСНИЦИ

Ниједно годишње доба не подносе
споре се немо са малограђанима
у сну у завичају слажу откосе
у далеком завичају који је у њима

на јави не воле ред за кафу и друго
не веле да чекају ни код лекара
они не умеју никад да чекају дуго
једино умеју да чекају конобара

они одавно горе са страшћу лептира
њихове ватре греје овај свет
сами они су жива не мртва лектира
њима је сред лепоте понекад зима
а зими понекад врућина и опет
из почетка ако их у стиховима има

(„Дрво без сенке“)

СЛОВЕНИ

Са севера из тама долазе као мрави
обучени у нож и копље у стреле
курјак их изнад града већ слави
већ нас гаврани надлећу као пределе

људи, они долазе као стока
из којих реже дивље звери
дунав из њиховог крвотока
из њиховог завичаја су смрт и севери

брао, они долазе по наше главе
свака жена ће бити као ала
нека будале певачи певају на обали Саве
на зидинама града окачите огледала

уведите краве донесите воде
ако побију певаче брада
нека их шашава огледала заводе
њиховим лицем што даље од града

(„Иза небеса и зима“)

Миломир КРАГОВИЋ

ПОВЕРЉИВИ ДОКУМЕНТ

Живи
пре него што их шчепају
пале поверљиве списе
размењују одела
Очеве
Мајке
Порекло
Крију се код других жена
Најпоследње:

припремају одбрану

ЈЕДНО ВЕЛИКО ОКО

Отворим шкољку
без механизма
Упалим бисер
Завучем руку
Дубоко
Дрско у стидно поље
Кад Оно

кад оно
варка бестидна

Од Робота
сам
постао!

Затворим шкољку

Једно велико крваво око
даје ми
и ја
уђем у бајку!

(„Писак“)

Драгиња УРОШЕВИЋ

ПЕСНИЦИ

Тако ноћас певамо на крилима звезда
у осами трена на разним странама света
висина небесна у цветове сочне пев точи

смртни и танани ослушкујемо мелодију свемира
или под прозором свира ветар немиран у лист сух
у глухој тами расту призори непојамни
струне шутње говоре под челом нам
тајну нашу у самртни чвор стоструко везану

тако ноћас седимо на крилима звезда
а живот издајник у прамен праха претвара нас
скривајући злочиначке руке у раскоши часа

(„Зі ласје“)

ФИДИЈИН ГРАД

овде се дубина мери висином
и висина дубином

орловима међу крилима
живе стубови храмова,
зрачна пристаништа за богове
већ остарелу децу наше маште
потомке наше прадавне осаме

колико нежности у грађењу Акропоља,
колико нежности да се зној са лепотом измеша

снага са умом
јецар роба са сном слободњака

у слапу сунца
запљусиулом из јулских шкриња
са атинских брегова
Фидијини глас ми се причиња

„градио сам по мери страсти
по мери патње овај брег светлости,
да запишем духовност мог народа
у унутрашњем поретку камена,
у савршеним мерама антички праг

да недвосмислено кажем:
дух је уметност високо
кад дух народа бележи“

(„Чежња под тамним боровима“)

Верослав СТЕФАНОВИЋ

ПИСМО

Предсобље далеког света
Мртви су богови и историја
Игра ме враћа забрану

Име поново да се роди земљи

И ноћ у песку написана
Тамна жена
Непозната овом небу

И док ме заустављају ветрови
сањах децу у пољу
Где си играју жирова

ФИЈАКЕР ДЕДОВИНЕ

Гледа, исто се у зло претвара
Оно мало њиве у њему сад рађа
Црне змије и помије
О, ветрови, куд носите дедовину
Бем ти земљу и кости зарђале

И служи животу убогом
И коси левом руком
А чека дете из шуме

(„Распљивор жрџиве“)

Драган Б. ЂОКОВИЋ

ЗЛАТНО

упрошћен мрак је
овде и звезде

већ су ту
згодне на жутом

небу које је
обасјан дан
са ваше

стране ту треба
додати једно дрво

јесење
колико знам

а онда молити
дуго и меко
да сунце

слуђено крајње

усија дан
да буде црвен

или жут
што је боље а

и жуће

КУЋА

(по Мари ишћу)

је споља
а ноће ту

иегде уместо брда

планина стане
па крене

облак

изнад и
овај пут

Иван РАЈОВИЋ

ДОБРОДОШЛИЦА

Дошли сте са севера
у сутон
огрнути патином
искрзаним секутићима
борили сте се за своје место
под сунцем
видео сам вас
како из бетонског корита
жваћете
бачени комад месечине
поздрављам вас
изнемогле придошлице
рекох мирољубиво
овде ће вас само земља
оверучке прихватити

СПАС

знаци
којима се служимо
сувише су једноставни
за описивање туге
на лицу вишњијег цвета
пожурите на југ
разбијте своју љуску
излегните се
из јајета земље
људи

(„Пси ће владајући свештом“)

Рајица ДРАГИЋЕВИЋ

НАЈАВА

стижем
драгана моја
јагодице сасушене да ти изљубим

спремам се одавно
чекам само
зглобови да ми се стегну
кожа и коса да прикрију шавове на лобањи
па да се појавим
чнтав
(из једног комада)

носим ти поздраве
носим радост знаних и незнаних
и пакете
са многима који хтели су
да им анђеоско челце видиш
видиш

ЗАПИС ИЗ МРТВОГ ГРАДА

Рајику Драгићевићу

у мртвом граду човека спазих
Рода
лице има гледа

прићох
препознах
брат

брате брате
једеш ли шта пијеш ли шта

улице глођем зграде од камена глођем
воду измишљај ето

брате брате надах ли се
чему
радујеш ли се чему

само сунцу само
сунцу

(„Ево моје јаве“)

КО САМ ЈА САДА

И шта сада, Јоване Крститељу,
кад нема писама за нас
вино смо сасули у празне утробе
жене преморили пожудом

вино се вратило у модре чокоте
жене нас превариле
а напољу небо пада
и леди по нашим постељама

децембар је, Јоване мој,
врати се
заустави осипање царства свога
крсти децу и блуднице
вином и мачем
ко сам ја сада — дуго сам ће бити

СЛИКЕ ИЗ ШЕЗДЕСЕТИХ

3.

старамајку моју сахрањују
два ангела је вуку по житком блату
из њеног врбовог тела
расипају се бивши животи

ми идемо за њима
сакупљамо њена пролећа
трпамо их у недра
и живимо даље
и живимо даље

(„Восак/Поморанце“)